

Szövegről írt szövegek olvasása. Interpretációs stratégiák Borbély Szilárd *Nincstelenek – Már elment a Mesijás?* című regényének recepciójában

László István

ELTE BTK

laszloistvan646@gmail.com

Mesterszakos kutatásom Borbély Szilárd életművének reprezentatív szövegeiről írott metatextusok vizsgálatát tűzi ki célul. A Borbély-kötetek befogadását vizsgáló kutatás munkacíme: *Kortárs olvasási stratégiák Borbély Szilárd recepciójának tükrében.*⁴

Az 1992-es *A bábu arca / Történet* című kötetből a 2022-ben megjelent *Bukolikájában: Idyllek* című posztumusz kötetig tizenegy darab vers- és prózafüggő metatextusait gyűjtöm össze, rendszerezem és dolgozom fel. A gyűjtés során nyomtatott vagy digitális formában megjelent kritikai szövegeket, relevánsnak mutató Borbély-esszéket, vele készített interjúkat, valamint audiovizuális metatextusokat rendszerezek különböző szempontok szerint. Ezután a feldolgozás lépése következik: minden egyes metatextust kielemezek, rekonstruálva annak érvrendszerét, konkretizálva az érvrendszer elemeit, majd leírom az ebből kirajzolódó olvasási stratégiákat, a stratégiák egymáshoz való dinamikus viszonyait, valamint a diskurzusok szerveződését.

Azon kívül, hogy a kutatás potenciálisan Borbély Szilárd életművének tükrében szisztematikus és újszerű eredményeket hozhat, irodalomelméleti és irodalomszociológiai relevanciái is lehetnek. Fontos célkitűzésem, hogy valamiképpen reflektálni tudjak a recepcióelemzés és a diskurzusanalízis módszertanára és elméleti hagyományára. Legfőképpen a metatextusokból kialakuló diskurzus(ok) szerkezeti elrendeződésén, az elemzést végző szubjektum, a metatextus és a textus episztemológiai pozícióin és egymáshoz való viszonyán gondolkodnék ennek kapcsán. Ezen kérdések vizsgálata hasznosítható lenne tágabb körben egy kritikátörténeti áttekintés módszertanának kidolgozására.

Konferencia-előadásomban a kutatás jelenlegi módszertanának, eddig feldolgozott elméleti keretének és az eddigiekben levont legfontosabb következtetéseimnek rövid bemutatását követően a *Nincstelenek – Már elment a Mesijás?* című, gyakran elemzett Borbély-regény recepcióján keresztül prezentálom, milyen irodalomelméleti, irodalomtörténeti és irodalomszociológiai adatokkal szolgálnak a feldolgozott metatextusok. Előadásomban hangsúlyosan kitérek az általam felállított kategóriarendszer problematikus pontjaira, illetve az előzőleg feldolgozott kötetek metatextusainak itt releváns összefüggéseire.

⁴ A kutatás a 2023/2024-es tanévben a Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-23-2 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.